

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ЗАСІБ ПРИЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ЦІННОСТЕЙ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СВІТУ

З розвитком культури і тісних міжнаціональних контактів все більшу роль починають відігравати мовні форми. Опановуючи мову в процесі свого розвитку, людина опредмечує свідомість і здобуває інструмент для все чіткішого увиразнення мети власної діяльності і життя. Іншими словами, потреба у вивченні іншої мови не виникає стихійно. Психолог О.Г. Асмолов підкреслює мотивотворчий характер соціально-історичного способу життя, виражений у соціальній програмі розвитку суспільства. Це означає, що “винахідником” потреб є суспільство або його референтна група [1, 261].

Досвід розвитку суспільства в останні двадцять – тридцять років показує, що для перемоги нації в конкретній боротьбі з іншими народами потрібен більш якісний людський потенціал. “Досягнення більш складних конкурентних переваг і ведення конкуренції в передових сегментах та нових галузях вимагає людських ресурсів, що мають все вищий рівень кваліфікації і здібностей” [3, 18-29].

Як бачимо, створення потреби у вивченні своєї мови і в цьому разі належить суспільству, зацікавленому в самозбереженні, збагаченні й поширенні власного впливу. Отже, і потреба пересічної людини у вивченні певної іноземної мови теж програмується суспільно-історичним способом життя і зникає разом з ним. С.І. Болтівець відзначає, що стан рівноваги колективної свідомості є психологічним чинником, який забезпечує збереження само відтворювальної функції суспільства, безперешкодність її творчих духовно-інтелектуальних дій [2, 15]. Іноземна мова в цьому контексті є інструментом співвідношення колективної індивідуальності нації з іншими, що забезпечує її

потребу в усе виразнішому усвідомленні власної неповторності. Реалізація цієї потреби залежить від рівноваги й гармонії в уявленні про життя й культуру інших націй, інструментом пізнання яких є відповідна іноземна мова.

Радикальні зміни, що відбуваються в державі й у нашому суспільстві, а також спричинені ними гуманістичні й демократичні зрушення в світогляді, ідеології, науці та культурі, потребують перебудови усіх сфер соціального життя суспільства, впровадження нових педагогічних технологій у навчальний процес. Перебудова суспільства завжди пов'язана з революцією в умовах, з критикою ціннісних орієнтацій, цінностей, що вже вичерпали себе, свої можливості як глибинні програми людської життєдіяльності. В такі епохи соціального розвитку відбувається переоцінка цілої низки цінностей, які до цього часу здавалися очевидними й істинними. На жаль, суспільство в своєму нинішньому стані не може запропонувати цінностей, які б мали всеохоплюючий характер й добровільно сприймалися. Суспільство завжди перебуває у процесі пошуку нових цінностей і на цій основі – нової стратегії життєдіяльності. Як свідчать соціально-психічні процеси першої половини 90-х років, руйнування ідеального образу власної спільності відбулося внаслідок споживацького уявлення про узагальнену вищість західної, насамперед західноєвропейської і американської культур.

Розширення потреб суспільства сучасної України в опануванні дедалі більшою кількістю культур та мов народів світу в поєднанні з досягненням відповідної пропорційності їх вивчення забезпечуватиме соціально-психологічну повноту взаємозв'язків і орієнтацій суспільної свідомості, її зрівноваженість і стійкість у динаміці загального розвитку цивілізації. Цим самим буде реалізовано психологічний принцип рівноваги індивідуальної свідомості, стійкість якої забезпечує різноспрямованість, всеохоплюваність і спадкоємність духовно-інтелектуальних цінностей колективної індивідуальності кожної нації.

Розуміння значення іноземних мов на сучасному етапі передбачає вирішення ряду наукових проблем. Однією з них є полікультурна освіта з метою усвідомлення тими, хто навчаються, культурних відмінностей народів, виховання молоді в дусі миру, взаєморозуміння і гуманізму. Іноземна мова виступає засобом прилучення молоді до цінностей полікультурного світу. Вивчення іноземної мови має перетворитися на поглиблене знайомство з іншою національною культурою. Таким чином, соціокультурні потреби обумовили висунування нової мети навчання іноземних мов: формування комунікативної компетенції, що пов'язано із провідною функцією мови – бути засобом спілкування. Тобто, вивчаючи іноземну мову, людина опановує новий засіб спілкування. Вона отримує безпосередній доступ до цінностей світової культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Асмолов А.Г. Психология личности. – М., Изд-во МГУ, 1990.
2. Болтівець С.І. Освоєння мов народів світу в Україні // Педагогіка і психологія. – 1999. -- №1.
3. Як стати майстром // Міжнародна освіта: Інформ. бюлетень. – 1995.